

INCORPORACIÓ DE PAGAMENT PER GENERACIÓ A NIVELL DOMICILIARI EN ELS SISTEMES DE RECOLLIDA SELECTIVA PORTA A PORTA. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

Sistema de pagament per generació a Argentona (Catalunya)

Descripció

Argentona és un municipi de la comarca del Maresme que té 12.536 habitants (Idescat, 2020). L'any 2004 va decidir implantar un sistema de recollida porta a porta per a la fracció orgànica i la fracció resta al nucli urbà i a una de les urbanitzacions, amb la posterior ampliació del mateix, l'any 2008, per a les fraccions paper-cartró i els envasos lleugers. Així mateix, des del 2017, aquest és el sistema de recollida vigent a tot el municipi; amb l'excepció de la recollida de residus d'envasos de vidre, que es realitza mitjançant contenidors de càrrega superior. No obstant això, segons la zona del municipi, el mètode de recollida de residus porta a porta presenta petites variacions:

- Al barri del Cros, mitjançant un procés de consulta pública, es va optar per un sistema de punts d'aportació de residus amb bujols de dimensió mitjana de posar i treure, segons un calendari i horari establert.
- A les urbanitzacions de Les Ginesteres, Can Raïmí, Can Cabot i Can Ribosa es va ampliar el model de recollida porta a porta amb una variant amb bujols i un calendari amb una freqüència més reduïda.

L'any 2010, l'Ajuntament d'Argentona va decidir implantar un pagament per generació, tant a nivell domiciliari com comercial, al nucli urbà i a la urbanització de Madà, on la recollida es realitzava mitjançant el sistema porta a porta. Per a la implantació del pagament per generació, primer es va realitzar un procés participatiu (oct. 2008–set. 2009) i, al finalitzar el mateix, es va desenvolupar una campanya informativa que va donar inici al període de proves del pagament per generació (aproximadament uns 5 mesos).

A nivell domiciliari, la taxa constava d'una part fixa (95 € anuals) i una part variable que s'abonava a través de la compra en comerços col·laboradors de bosses taxades per la resta i pels envasos lleugers¹. La bossa per la resta, de 17 litres i de color vermell, tenia un cost de 0,65 €/unitat mentre que la bossa pels envasos lleugers, de 35 litres i de color groc, tenia un cost de 0,35 €/unitat.

No obstant això, l'any 2012 es va decidir modificar el sistema de pagament per generació existent fins al moment. Els objectius del canvi eren recuperar la participació dels "turistes de residus" i evitar el dèficit, assegurant part de la recaptació de la taxa. Així, el govern municipal va decidir facilitar un número determinat de bosses d'envasos i resta, en funció del nombre de persones empadronades a cada llar. El càlcul de les bosses necessàries anualment per cada llar es va fer en base a una estimació de la quantitat necessària de bosses que caldrien fent una correcta separació dels residus i incorporant hàbits de reducció de residus. Addicionalment, si una família necessitava més bosses que les que li havia facilitat l'Ajuntament, les podia adquirir als comerços col·laboradors pagant el preu establert a l'Ordenança Fiscal. També va tenir lloc un augment de la part fixa de la taxa en funció del nombre de persones empadronades a cada domicili.

Trams segons el nombre de persones empadronades a cada domicili, any 2012

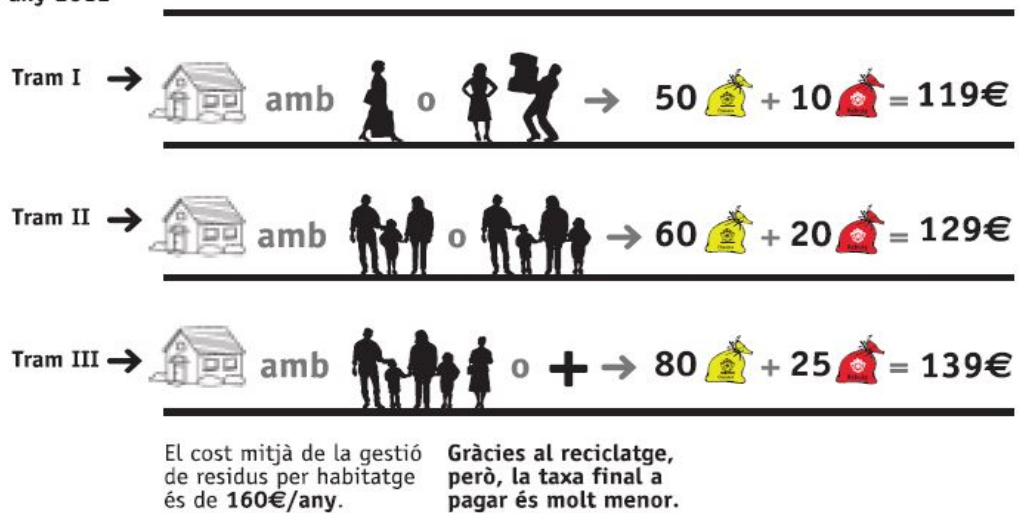

Figura 1. Trams establerts a l'Ordenança Fiscal segons el nombre de persones empadronades i el nombre de bosses d'envasos lleugers i resta entregades anualment per l'Ajuntament d'Argentona (any 2012). Font: Ajuntament d'Argentona, 2017.

¹ Anteriorment, la taxa de residus era plana amb un cost de 150 euros anuals per habitatge.

Finalment, l'any 2013 va tenir lloc la darrera modificació del sistema de pagament per generació. En aquest sentit, a nivell polític i amb la finalitat de recuperar la part dels envasos lleugers afectats pel turisme de residus, es va decidir prescindir de la bossa taxada groga pels envasos lleugers domèstics, mantenint la bossa vermella per la resta, amb l'existència dels mateixos trams definits en la modificació de l'any 2012.

Trams segons el nombre de persones empadronades a cada domicili

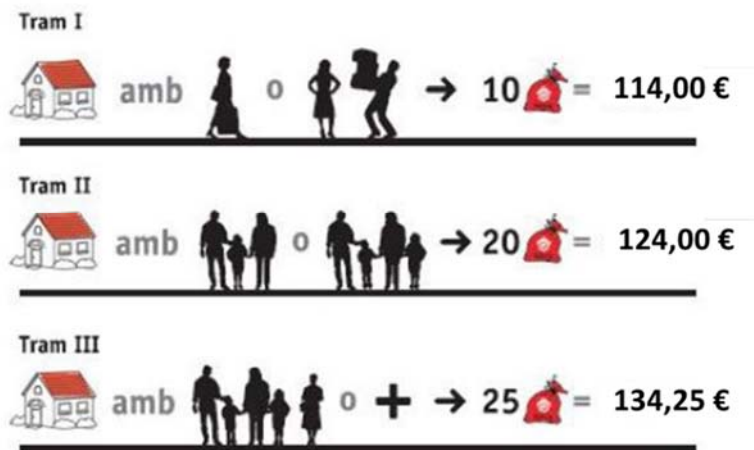

Figura 2. Trams establerts a l'Ordenança Fiscal segons el nombre de persones empadronades i el nombre de bosses de resta entregades anualment per l'Ajuntament d'Argentona (any 2017). Font: Ajuntament d'Argentona, 2017.

D'aquesta forma, la taxa domiciliària vigent a Argentona consta d'una part fixa que depèn del tram al qual queda classificada la llar (tram I, de 114 €, tram II, de 124 €, i tram III, de 134,25 €) i una part variable modulada en funció del nombre de bosses de resta utilitzades. La quota fixa inclou la quantitat de bosses domèstiques estandarditzades per a la fracció resta que l'Ajuntament ha previst per a tot un any en funció del tram al qual pertany la llar. Addicionalment, si una família necessita més bosses de resta que les que li ha facilitat l'Ajuntament, les pot adquirir als comerços col·laboradors pagant el preu establert a l'Ordenança Fiscal (0,65 €/bossa estandarditzada de 17 litres). El sistema també disposa de bosses blanques per a la recollida diària dels bolquers, essent aquestes bosses gratuïtes adquirides a l'Oficina d'Informació Ambiental.

Figura 3. Bosses estandarditzades per a la recollida d'envasos lleugers i resta a Argentona. Font: Agència de Residus de Catalunya, 2020.

Amb l'ampliació del servei de recollida porta a porta a la resta d'urbanitzacions i al barri del Cros, es va implementar també el pagament per generació vigent. Així mateix, l'any 2017 es va fixar la quota tributària a abonar per part dels ciutadans que habiten a les urbanitzacions de Can Vilardell i Plana Sita, habitatges disseminats ubicats en sòl no urbanitzable i solars i locals sense activitat comercial per a usos privats de qualsevol zona del municipi (ja sigui en zona amb recollida porta a porta o altres zones amb recollida en contenidors²), com per exemple apartament, traster o magatzem.

En funció de la naturalesa i destí dels immobles i de la categoria del lloc, la plaça, el carrer o la via pública on estiguin situats, s'estableixen les següents tarifes fixes especials:

Tarifa especial	
Habitatges situats a les urbanitzacions de Can Vilardell i la Plana Sita	155,00 €
Habitatges disseminats (ubicats en sòl no urbanitzable)	82,32 €
Locals sense activitat comercial o per a usos privats, tals com apartament, traster o magatzem de més de 5 m ²	40,00 €
Solars sense edificar (restes vegetals) inclosos els que tenen assignat en el cadastre immobiliari l'ús esportiu, per cada solar	60,00 €

Taula 1. Taxa especial de recollida, tractament i eliminació d'escombraries d'Argentona, per a usuaris que habiten a Can Vilardell i Plana Sita, habitatges disseminats situats en sòl no urbanitzable i solars i activitats sense activitat comercial (2017). Font: Institut Cerdà a partir de dades de l'Ajuntament d'Argentona, 2017.

Adicionalment, s'aplica una taxa diferenciada per aquells contribuents que estiguin integrats dins de la xarxa de compostatge casolà reconeguda per l'Ajuntament. Per tal d'aplicar aquesta tarifa, els usuaris interessats han de sol·licitar expressament la seva

² Els solars i locals de les zones ubicades en la zona tarifària 1 o 2 hauran d'adquirir i utilitzar les bosses taxades per al lliurament de la fracció rebuig.

integració en l'esmentada xarxa abans del 28 de febrer de cada exercici. En aquest sentit, l'Ajuntament farà les revisions periòdiques que estimi oportunes per comprovar la realització efectiva de l'autocompostatge.

Tarifa per contribuents integrats dins de la xarxa de compostatge casolà	
Tram I	96,90 €
Tram II	105,40 €
Tram III	113,90 €
Habitatges situats a les urbanitzacions de Can Vilardell i la Plana	131,75 €
Habitatges disseminats	69,22 €

Taula 2. Taxa de recollida, tractament i eliminació d'escombraries d'Argentona, per a usuaris integrats dins de la xarxa de compostatge casolà (2017). Font: Institut Cerdà a partir de dades de l'Ajuntament d'Argentona, 2017.

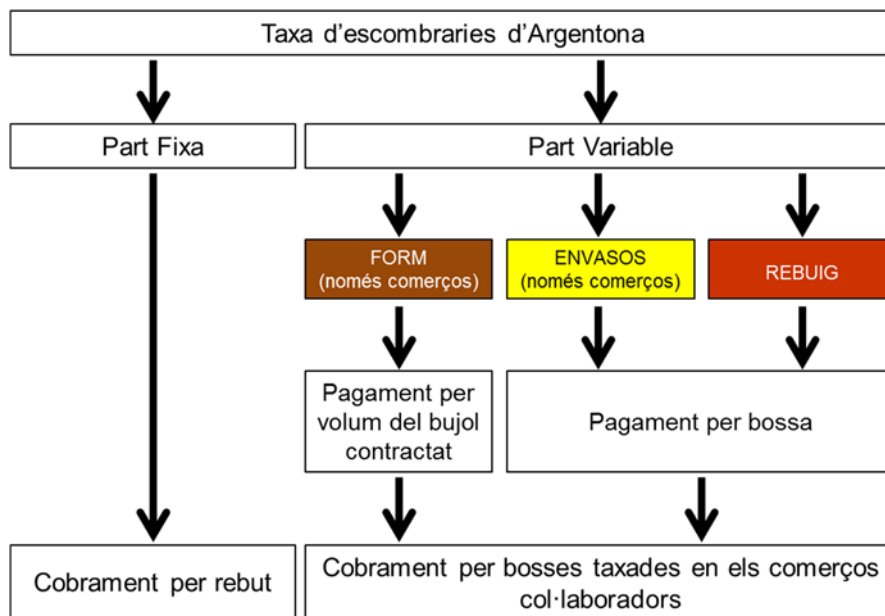

Figura 4. Taxa de recollida, tractament i eliminació d'escombraries d'Argentona, a nivell domiciliari i comercial (2017). Font: Institut Cerdà a partir de dades de l'Ajuntament d'Argentona, 2017.

El sistema de pagament per generació a nivell comercial s'ha mantingut inalterat des de la seva implementació. Els comerços paguen una taxa que consta d'una part fixa que depèn de la naturalesa de l'activitat i de la superfície (m²) i una part variable modulada en funció de:

1. Volum de matèria orgànica generat. Aquest volum s'estima en funció del nombre i grandària dels bujols d'orgànica d'ús privatiu del local o establiment (els preus són els

següents: bujol de 25 litres a 43 €/any, bujol de 35 litres a 54 €/any, bujol de 60 litres a 66 €/any, bujol de 120 litres a 143 €/any i bujol de 240 litres a 203 €/any). Aquests bujols, propietat de l'Ajuntament, són cedits als comerços i són els únics que es recullen.

2. Volum de fracció resta generat. La base imposable pel càlcul és el nombre de bosses estandarditzades utilitzades. Els comerços disposen de dos tipus de bosses estandarditzades: bossa de 65 litres (2,5 €/unitat). Aquesta part de la taxa es paga en adquirir les bosses.
3. Volum d'envasos lleugers generat. La base imposable pel càlcul és el nombre de bosses estandarditzades utilitzades. Els comerços han d'utilitzar les bosses estandarditzades per l'Ajuntament (la bossa de 100 litres té un cost de 1 €/unitat).

Adicionalment, els immobles per a ús comercial que disposen del distintiu de comerç verd municipal que acredita que el contribuent realitza mesures de reducció de residus, se'ls aplica una bonificació del 10% a la part general o fixa de la quota tributària establerta³.

Resultats

Amb la implantació del pagament per generació l'any 2010, es va produir una reducció dels residus globals recollits, passant de 1,67 kg/hab/dia a 1,47 kg/hab/dia, encara que aquesta reducció també s'ha d'associar a la crisi econòmica i al turisme d'escombraries cap a municipis veïns. En aquest sentit, aquesta reducció es va produir especialment en el cas de la resta i els envasos lleugers, essent del 15% en el primer cas i del 16% en el segon (el percentatge de reducció fa referència a l'any 2013 en comparació amb l'any 2009).

Així mateix, mitjançant la recollida porta a porta i el pagament per generació, l'any 2016 es va assolir un 65,8% de percentatge de recollida selectiva bruta, que a través de l'ampliació del sistema porta a porta al barri del Cros i el trasllat de l'única àrea d'emergència a l'entrada de la deixalleria⁴, es va incrementar a l'any 2017 fins el 86,5%.

Finalment, amb l'ampliació del sistema de pagament per generació a la resta del municipi l'any 2017, la quantitat de fracció resta recollida va disminuir de forma significativa, recollint-

³ Un informe favorable dels serveis tècnics municipals haurà de constatar l'existència de mesures significatives de reducció de residus, així com el compliment satisfactori per part del subjecte passiu. En aquest context, l'Ajuntament farà les revisions periòdiques que consideri per comprovar la realització efectiva de les condicions per poder obtenir aquest reconeixement.

⁴ Principalment per evitar el mal ús de la mateixa, permetent un cert control de les aportacions per part del personal de la deixalleria.

se menys de la meitat que a l'any 2016 (reducció del 68% en pes). Respecte a les quantitats recollides de les fraccions selectives, aquestes es van incrementar respecte als valors de 2016; concretament, un 23% en pes en el cas dels envasos lleugers, un 20% en pes en el cas del vidre i 17% en pes en els casos de fracció orgànica i residus de paper i cartró.

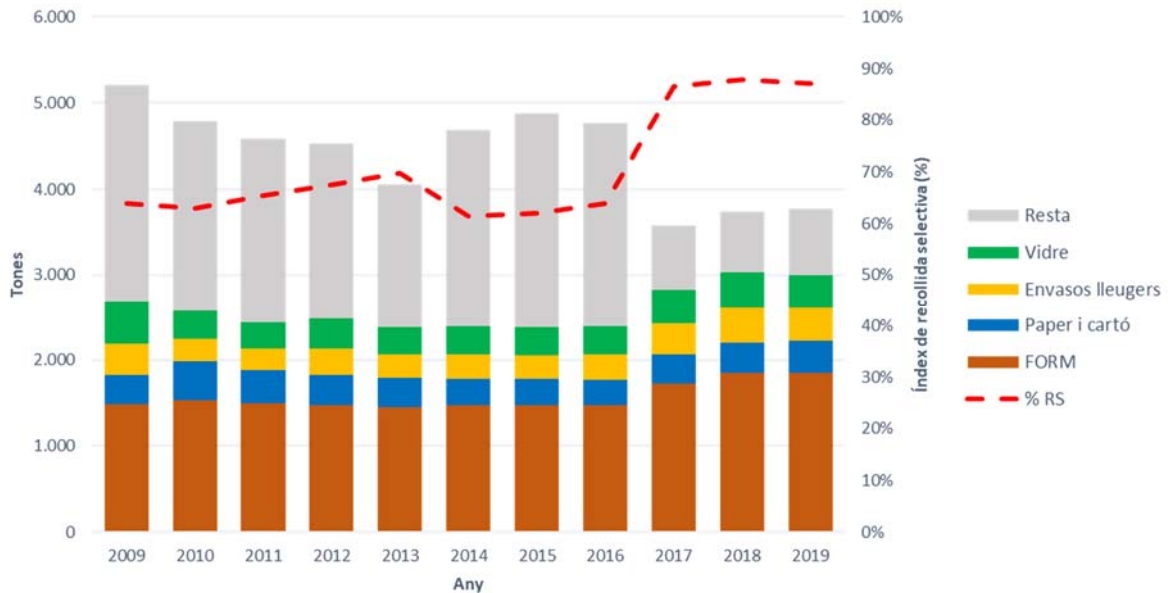

Figura 5. Evolució de les quantitats i de l'índex de recollida selectiva a nivell domiciliari i comercial a Argentona (2009-2019). Font: Institut Cerdà a partir de dades de l'Agència de Residus de Catalunya, 2020.

Posteriorment, amb l'ampliació del model de taxa justa a la resta del municipi l'any 2017, la generació de residus per habitant va tornar a reduir-se fins als 1,31 kg/hab/dia l'any 2019. Finalment, l'any 2019 s'ha arribat a assolir un índex de recollida selectiva bruta del 86,9%.

En definitiva, la transició d'un model de recollida porta a porta cap a un model de recollida porta a porta amb pagament per generació, no necessàriament implica grans canvis ni despeses addicionals, donat que és viable amb o sense l'adopció de mètodes tecnològics de control i seguiment de les aportacions. Així mateix, la implantació d'un model de pagament per generació redueix dràsticament la fracció resta, especialment si s'eviten punts negres d'abocament de residus, alhora que incrementa la quantitat recollida de les fraccions valoritzables, especialment de la fracció orgànica.

Bibliografia d'interès

- Ordenança municipal de recollida de residus al municipi d'Argentona.
- Ordenança Fiscal número 11 reguladora de la taxa per recollida, tractament i eliminació d'escombraries i altres residus sòlids urbans. Ajuntament d'Argentona, 2017.
- [Vídeo Taxa Justa. Experiències a Catalunya. Agència de Residus de Catalunya, 2020.](#)

Més informació

Ajuntament d'Argentona

Persona de contacte: Joan Pujol

Contacte: pujolcj@argentona.cat

